

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_52_INOVACE_K_AS_2.SADA_15

Název klíčové aktivity: V/2 Inovace a zkvalitnění výuky v oblasti přírodních věd

Označení v TK: EU-V/2K-AS-2.sada-č.15

Autor: Mgr. Alexandra Slováková

Datum vytvoření: leden 2013

Název DUM: Jaderné elektrárny a termonukleární reakce

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 9.

Druh učebního materiálu: prezentace + test

Klíčová slova: Jaderný reaktor, okruh, jaderná syntéza

Anotace: Žák se seznamuje s funkcí jaderné elektrárny. Popíše jaderný reaktor a jeho využití. Sdělí, jak probíhá práce jaderného paliva v primárním okruhu a následnou práci sekundárního okruhu. Učitel přiblíží žákům termonukleární reakci, její průběh a možná využití. Nové poznatky si ověří formou malého testu společně se spolužáky.

Využití jaderných reaktorů

- k výzkumu vývoje materiálů v mohutném toku neutronů, z kterých se vyrábějí radionuklidy
- k lékařským účelům
- k výuce dalších odborníků
- v ponorkách a lodích

- **HLAVNÍ VYUŽITÍ V JADERNÝCH ELEKTRÁRNÁCH**

Obr. 1

Co se v jaderném reaktoru děje:

Protéká jím voda s vysokým přetlakem,
na konci je její teplota vyšší než bod varu.

V **parogenerátoru** se přemění na horkou
vodní páru s velkým přetlakem.

primární okruh

Čerpadla primárního okruhu způsobují tok vody mezi
reaktorem a parogenerátorem.

Primární okruh s generátorem je uzavřen ve velké budově se
silnými stěnami- v tzv. **kontajnementu**.

Sekundární okruh jaderné elektrárny

- část parogenerátoru
- turbína
- kondenzátor- využívá se ke zkapalnění par z turbíny, je ochlazován vodou, ta pak vede do chladících věží, rozstříkuje se a předává teplo vzduchu- studená voda putuje zpět do kondenzátoru- **ZVYŠOVÁNÍ ÚČINNOSTI ELEKTRÁRNY**
- chladící věže
- čerpadlo sekundárního okruhu

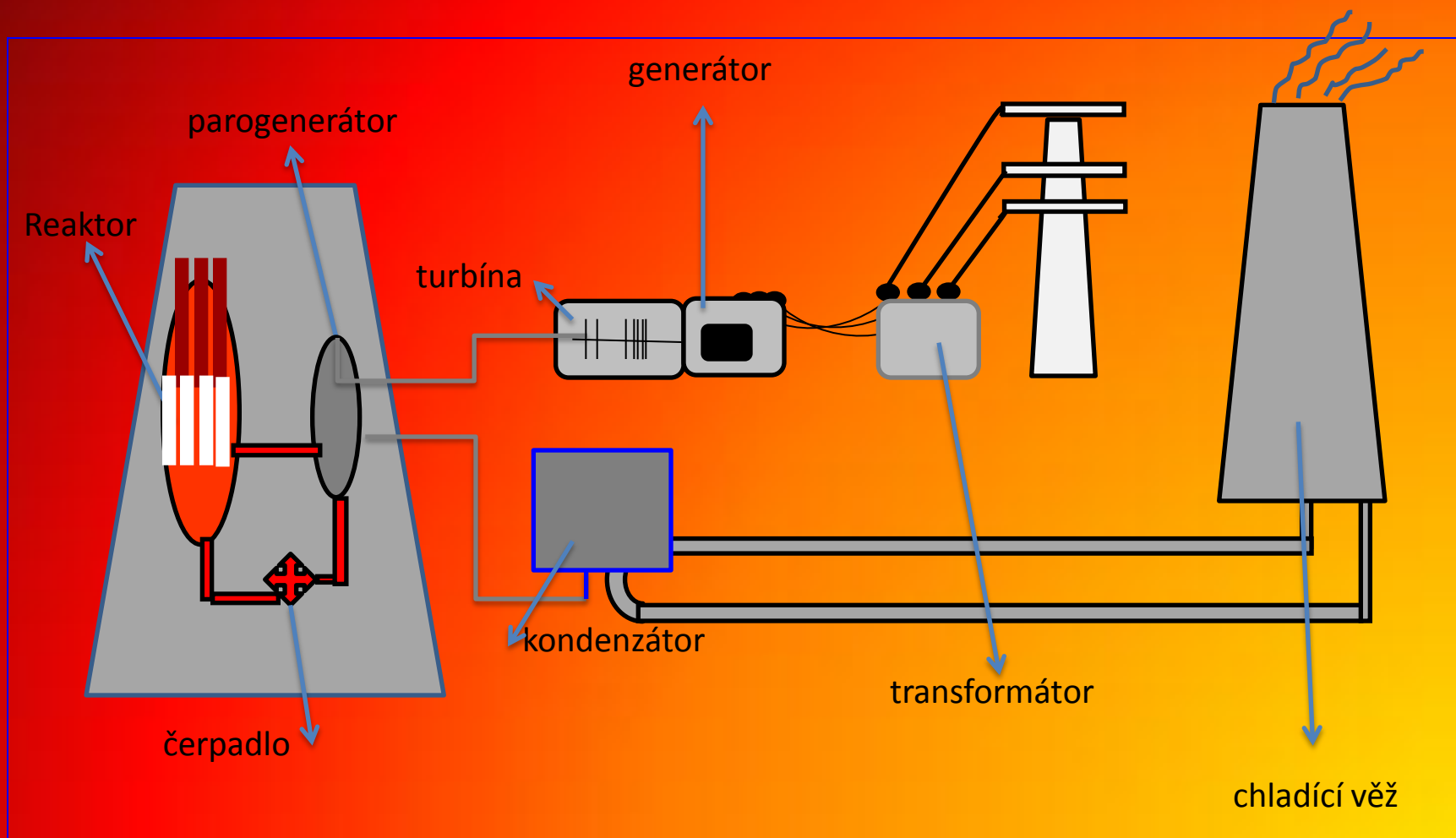
Jaderné elektrárny mají jeden problém, a tím je

VYHOŘELÉ PALIVO,

které je radioaktivní a musí se
skladovat bezpečně.

Ukládají se do meziskladů, avšak
v budoucnosti se počítá s uložišti na
tisíce let.

Obrázek okruhu elektrárny

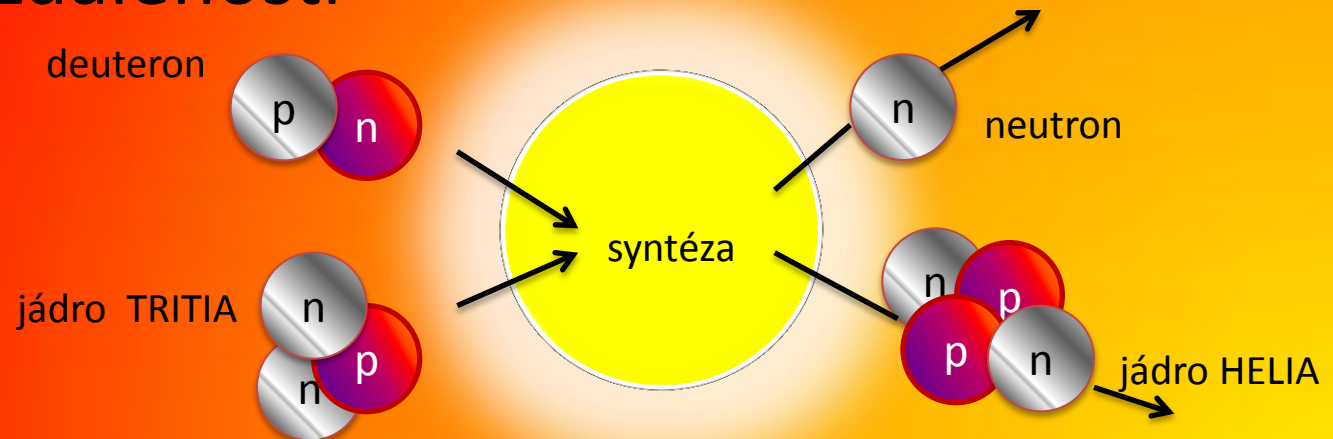
Termonukleární reakce

Obr. 2

Jaderná syntéza

- Je to reakce, při které se sloučí lehká jádra, a tím se vytvoří jádro těžší- dochází k uvolnění energie – jaderné syntéze
- Pro působení jaderných sil se musí jádra dostat do malé vzdálenosti

Jak dosáhnout termionukleární
reakce?

Vysokou teplotou

(pro představivost: jde o miliony stupňů,
aby jádra dosáhla potřebné rychlosti)

- Různé termonukleární reakce probíhají ve hvězdách, říká se jim většinou **proton-protonový cyklus**
- Lidé využili energii termonukleární reakce k výrobě zbraní- **termonukleární bomba** (Hirošima v r. 1945)
- Nyní se vědci pokoušejí o postavení zařízení, které by uvolňovalo energii z termonukleární reakce postupně- budoucností by měl být **tokamak**

Co už víme...?

1. Co uděláš s vyhořelým palivem?
2. Zkus si nakreslit některou část okruhu elektrárny, která ti uvízla v hlavě. K čemu slouží?
3. Kon---n---t – doplň šest písmen tak, aby ti vzniklo slovo, které vyjadřuje velkou budovu.
4. Jak byla v historii negativně využita termonukleární reakce?
5. Kde se vlastně jaderné reaktory využívají?

Použité obrázky:

- <http://office.microsoft.com> (obr.1 – 2)